

ศึกษานิเทศก์

คู่มือการปฏิบัติงาน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

นายสราวุธ ชัยยong
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของคู่มือ	2
บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์	2
งานตามขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา	3
ภารกิจ สาระความรู้ และ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตหรือข้อจำกัดของคู่มือ	5
ขอบข่ายภารกิจ	6
กระบวนการในขั้นตอนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน	7
กระบวนการในขั้นตอนการปฏิบัติงาน (เกี่ยวกับโครงการที่รับผิดชอบ)	8
กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเอกสารและการโต้ตอบเอกสาร	9
กระบวนการในขั้นตอนการนิเทศติดตามฯ	10
ภาคผนวก	
คู่มือการนิเทศ	
แบบรายงานการนิเทศ	
อื่นๆ	

คู่มือการปฏิบัติงานของ นายสรารุช ชัยยong ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

ความเป็นมาและความสำคัญของคู่มือ

แนวคิด

จากการดำเนินการสำรวจระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนโยบายของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ ที่กำหนดให้ข้าราชการทุกคนในสังกัดต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อวัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ที่สามารถตรวจสอบได้

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการ บริหาร และการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียน ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา ในงานตามภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่มีศึกษานิเทศก์แต่ละคนรับผิดชอบตามกรอบงานที่ได้รับมอบหมาย จึงต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของนายสรารุช ชัยยong ในการปฏิบัติราชการในฐานะของบุคลากรกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ จัดการศึกษา
๒. เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของตนเองและของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
๓. เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในบทบาท หน้าที่ และภารกิจของศึกษานิเทศก์

บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

๑. งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ทุกคน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

๑.๑ งานนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการ เรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัด

และ ประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑.๒ การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือและสื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และ เผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

๑.๓ การวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไป

๑.๔ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการ นิเทศและการพัฒนางานวิชาการ

๑.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๒. งานตามขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต ๑ เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหาร และ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียน ทั้ง ระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดย ปฏิบัติ หน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค่า คว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีความรู้ ความ เข้าใจในหลักการ นิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด การประเมินผลการศึกษา การ ประกันคุณภาพ การศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียนในระดับสูง มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานวิชาการ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำ รายงานโดยแสดงให้เห็นว่ามี การ วิจัยและพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการ นิเทศการศึกษา มีการเผยแพร่อย่าง กว้างขวาง มีการถ่ายทอดและได้รับการยอมรับและมีการพัฒนาตน และพัฒนาวิชาชีพ มีเทคนิคขั้นสูงในการ นิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถพัฒนา นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเป็นแบบอย่างแก่ วิชาชีพส่งผลให้ครูและบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของเขต พื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีความ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ภารกิจ สาระความรู้ และ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

๑. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการและรูปแบบการนิเทศ วิธีการและกระบวนการนิเทศ กลยุทธ์การนิเทศการศึกษาใน เรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์การนิเทศการศึกษา การสร้างทักษะในการนิเทศ การใช้กลยุทธ์ในการนิเทศ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การควบคุมและการประเมินเพื่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศภายใน โดยสามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อ พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาได้ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการ เรียนรู้การสอน และการบริหารจัดการการศึกษา ประสาน สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศ การศึกษาแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการนิเทศได้อย่างหลากหลายด้านความเป็นกัลยาณมิตร

๒. นโยบายและการวางแผนการศึกษา ได้แก่ ระบบและทฤษฎีการวางแผน บริบททาง เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ การ วิเคราะห์และ กำหนดนโยบายการศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและประเมิน นโยบายการศึกษา โดย สามารถให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อ จัดทำนโยบาย แผนและการติดตามประเมินผลด้านการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการกำหนด นโยบายและการวางแผน ดำเนินงานและการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การสร้างหลักสูตร สถานศึกษา หลักการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและการประเมินผล การจัดการศึกษาพิเศษ โดยสามารถให้คำแนะนำ คำปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา สาธิตแนะนำครูให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ประเมินหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

๔. การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำมาตรฐาน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้คำปรีกษา ข้อเสนอแนะและ การวางระบบการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ พร้อมรับ การประเมินภายนอก

๕. การบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ หลักและระบบขบข่ายการจัดการศึกษา หลักการ บริหาร จัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการ ศึกษาโดยสามารถให้คำปรีกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ ของการ

นิเทศ การบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

๖. การวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย กระบวนการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ โดยสามารถให้คำแนะนำ ปรัชญาเกี่ยวกับการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การสอน ให้คำแนะนำปรัชญาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

๗. กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ได้แก่ กลวิธีการ นำเสนอความรู้แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษา ค้นคว้า ฯลฯ การวิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการ ประเภทต่างๆ แนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่คุณครูและบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอความรู้แนวคิด ทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

๘. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดียแบบ ปฏิสัมพันธ์ สำนักงานอัตโนมัติ โดยสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา

๙. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ มีหลักธรรมในการนิเทศและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ปฏิบัติมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ และสามารถดำเนินการเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด การประเมินผลการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียน อย่างเป็นระบบ เข้าใจในภาพรวมของงานที่จะต้องปฏิบัติ ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

ขอบเขตหรือข้อจำกัดของคู่มือ

เนื่องจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ในปัจจุบันมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่หลากหลาย ล้วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มงานและบุคคลต่างๆ ในทุกด้านซึ่งคู่มือการปฏิบัติงานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฉบับนี้ จะเน้นเฉพาะในส่วนที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ขององค์กรเท่านั้น

ขอบข่ายภารกิจ

ขอบข่ายภารกิจของนายสรารุช ชัยยอง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่และ รับผิดชอบดังนี้

๑. ปฏิบัติหน้าที่รองหัวหน้ากลุ่มงานวัดผลและประเมินการศึกษา
๒. งานวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร
๓. รับผิดชอบสาระการเรียนรู้สาระหลักวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระรองคณิตศาสตร์
๔. งานวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานกลาง
๕. งานการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT)
๖. งานการทดสอบการอ่านออกของนักเรียน ชั้น ป.๑
๗. งานการวัดผลและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนระดับนานาชาติ (PISA) (Science Literacy)
๘. งานวิเคราะห์ วิจัย พัฒนา ส่งเสริมและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการ ประเมินผลคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการวางแผนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๙. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑๐. การแข่งขันทักษะวิชาการระดับนานาชาติ

๑๑. งานการจัดการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดและทักษะตามศตวรรษที่ ๒๑

๑๒. ประเมินความพร้อมก่อนสอบ O – NET การสอบ Pre O – NET

๑๓. งานระบบจัดเก็บข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา (School MIS)

๑๔. งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

๑๕. งานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการวัดการศึกษา และดูแลช่วยเหลือ

รับผิดชอบโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสันกำแพง รวม ๖ โรงเรียน ดังนี้

๑๖.๑) โรงเรียนบ้านปางน้ำฤ

๑๖.๒) โรงเรียนบ้านแม่หวาน

๑๖.๓) โรงเรียนบ้านโป่งกุ่ม

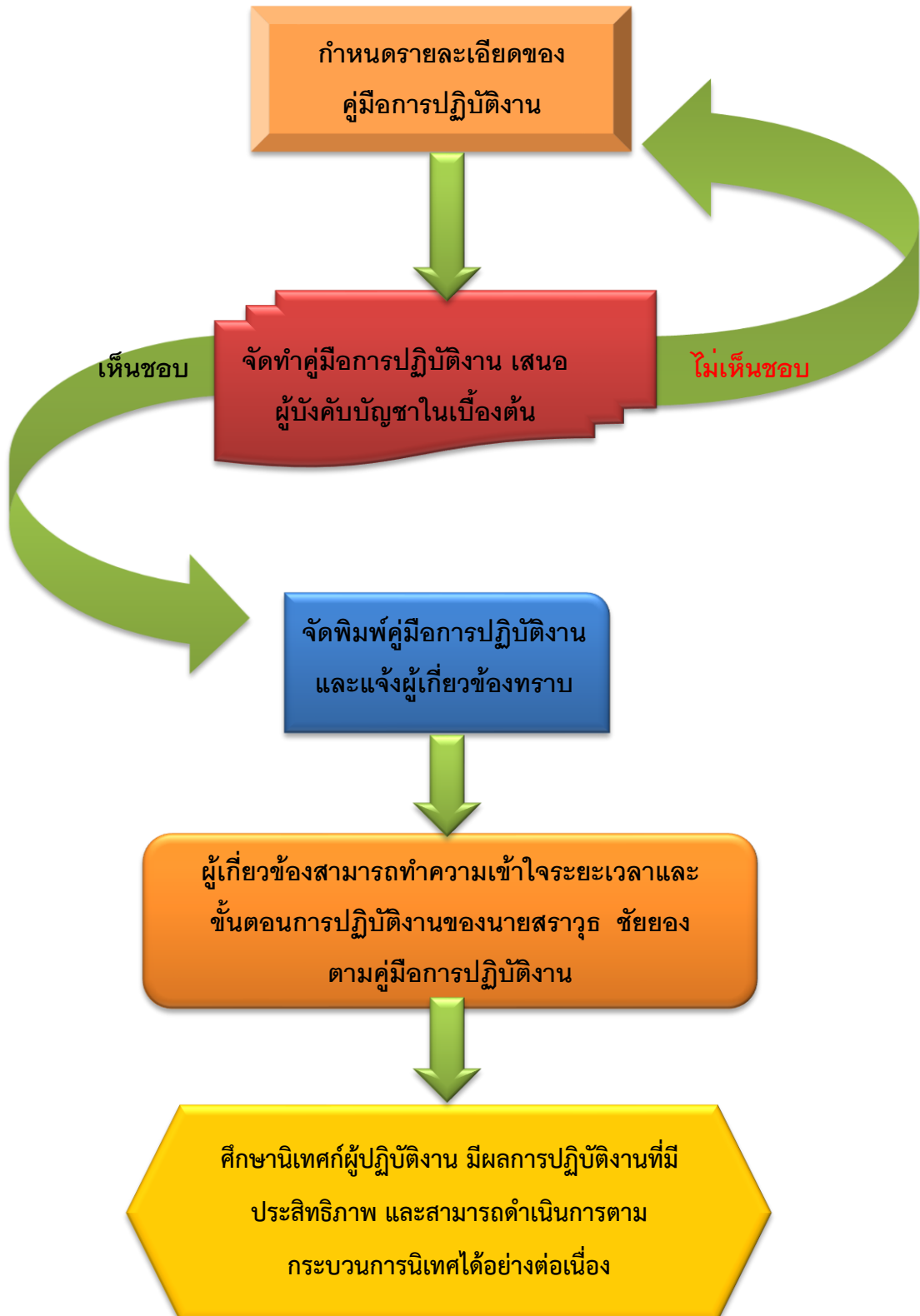
๑๖.๔) โรงเรียนเทพเสด็จวิทยา

๑๖.๕) โรงเรียนบ้านปางแดง

๑๖.๖) โรงเรียนบ้านเชิงตอย(ตอยสะเก็ดศึกษา)

กระบวนการงานในขั้นตอนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

Flow Chart แสดงกระบวนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน
ของ นายสรารุท ชัยยong คีษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

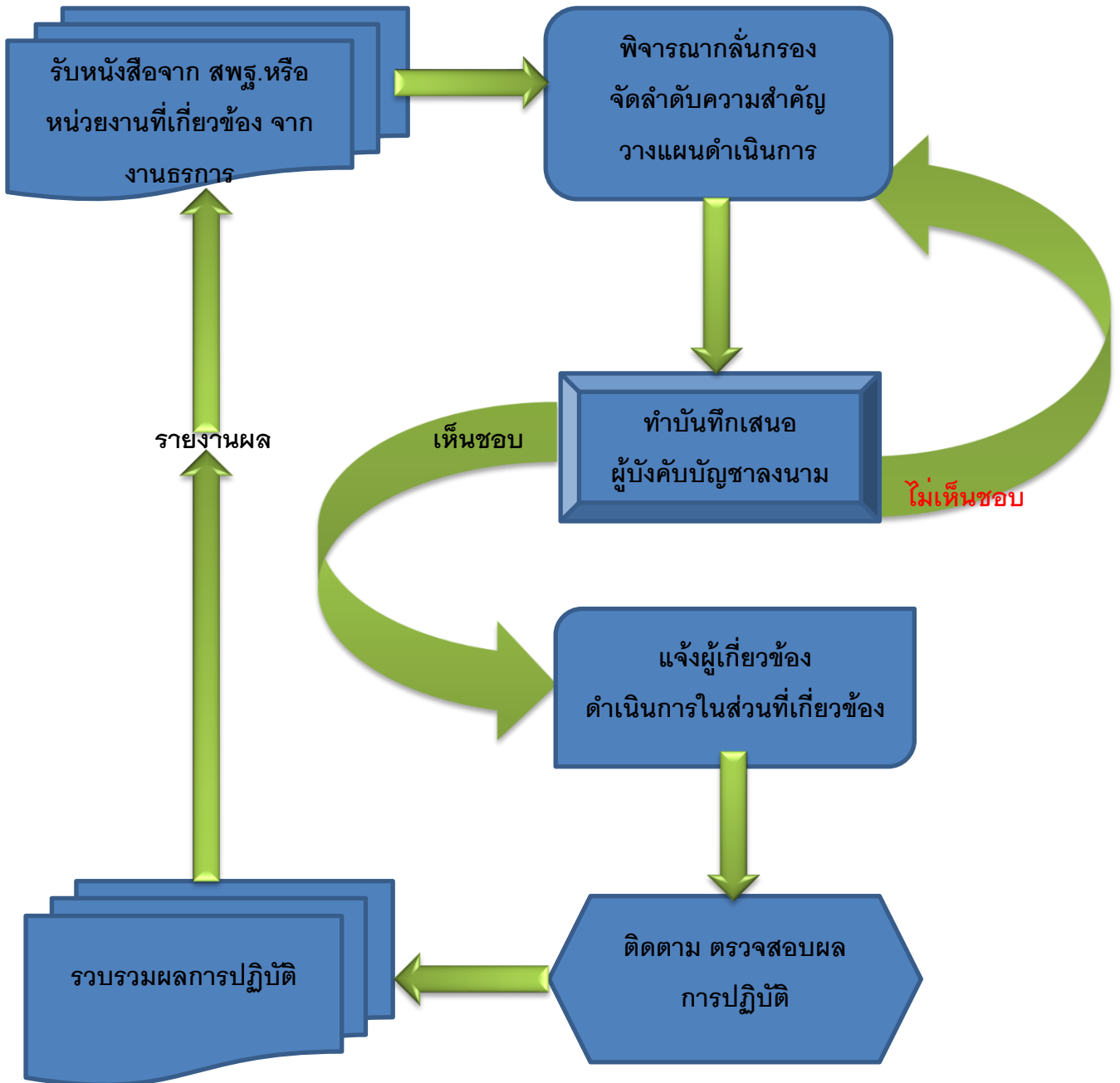

กระบวนการงานในขั้นตอนการปฏิบัติงาน

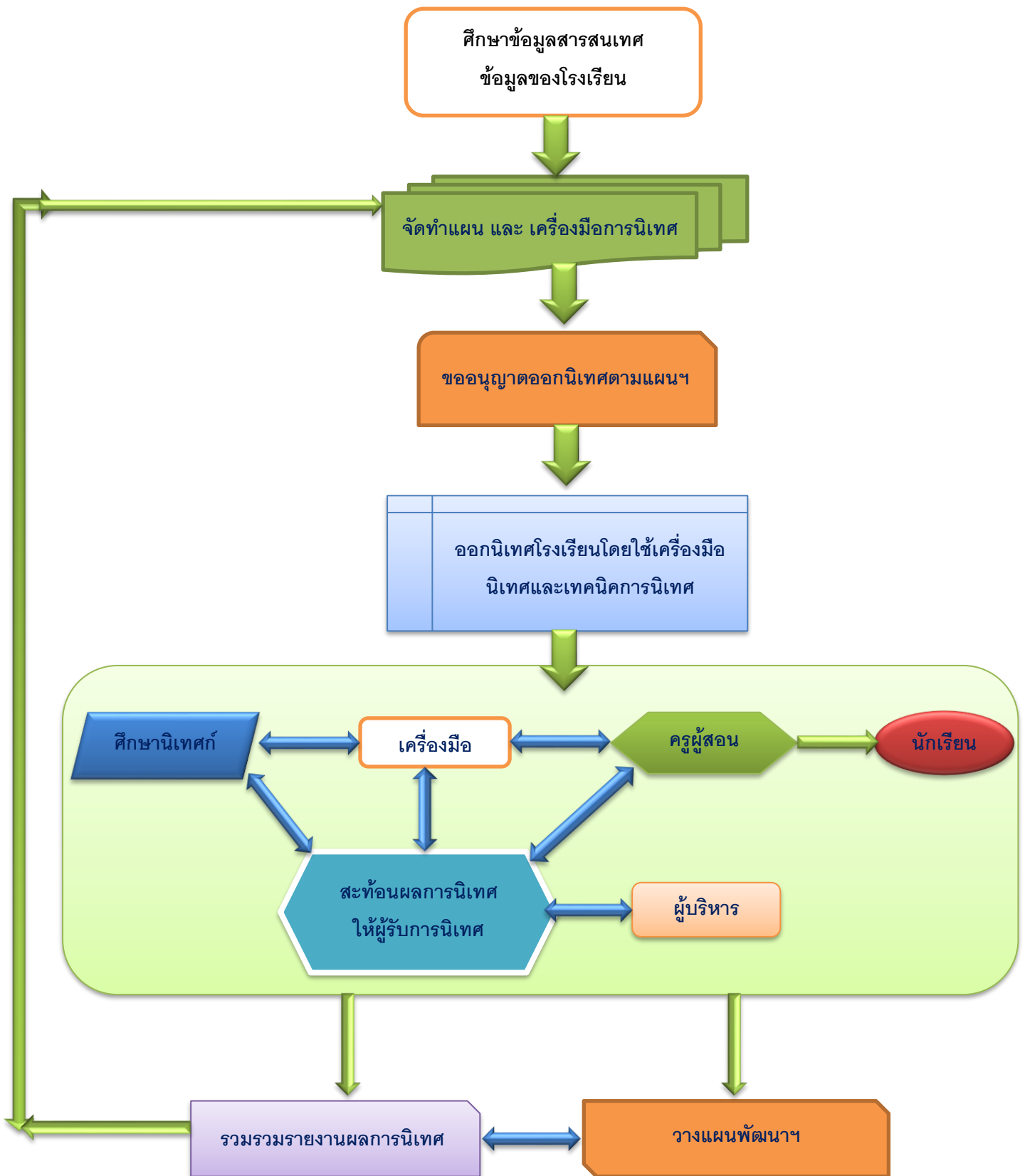
(การสร้างหลักสูตร , การกำหนดโครงการฝึกอบรม, การบริหารโครงการฝึกอบรม, การประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรมต่างๆของนายสรายุทธ ชัยयोग

กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงาน
ด้านเอกสารและการโต้ตอบเอกสารตามคู่มือปฏิบัติงาน ของ นายสรารุช ชัยยอง

กระบวนการงานในขั้นตอนการนิเทศติดตามและประเมินผลโรงเรียนในความรับผิดชอบ

คู่มือการปฏิบัติงาน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1